UNIVERSITAT de LLEIDA

ESTIU 2024

Del 25 de juny al 19 de juliol

Autoria del cartell: César Núñez Álvarez

Patrocinadors

Diputació de Lleida
La força dels municipis

Universitat de Lleida
Consell Social

Ajuntament de la Seu d'Urgell

Universitat de Lleida
Universitat d'Estiu

http://estiu.udl.cat

LA SEU D'URGELL
Del 15 al 19 de juliol de 2024

31S4

SÒLS I GEOMORFOLOGIA II: L'ALTA MUNTANYA

La geomorfologia i l'edafologia discorren per camins paral·lels, atès que tenen el mateix objecte d'estudi: la fina capa superficial de l'escorça terrestre, amb èmfasi en les formes que adopta, en el primer cas, i en els sòls, en el segon. Els sòls són cossos tridimensionals, però també paisatges, i la seua distribució està fortament determinada per la seua posició en el relleu i pels materials on s'han format. Igualment, l'estudi de les geoformes i la reconstrucció dels paisatges requereix un bon coneixement i comprensió dels sòls que s'hi desenvolupen; en particular, els paleosòls indiquen les condicions paleoambientals dels dipòsits on es troben i permeten la reconstrucció de l'evolució del paisatge.

Proposem un curs essencialment de camp, ja que la base d'aquests estudis resideix en un treball de qualitat sobre el terreny, com a continuació del curs desenvolupat a la vall de l'Ebre l'estiu de 2023 i que precedeix el del 2025, amb la idea que tingui continuïtat. En aquesta ocasió, es visitaran ambients de muntanya sota climes temperats, de subhumits a humits de la Cerdanya, l'Alt Urgell i el Pallars, incloent-hi una visita guiada a la col·lecció *Monòlits de sòls* del Centre Territorial dels Pirineus de l'Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya a Tremp.

La definició del que s'ha anomenat "geomorfologia dels sòls" que el 1992 va donar un dels seus fundadors, A.J. Gerrard, és "la valoració de les relacions genètiques entre sòls i geoformes", que serà l'eix vertebrador del curs. En les sessions de camp, es donarà especial rellevància als perfils de sòls i a la seua morfologia com a recursos didàctics. Es tindrà en compte el fet que el coneixement de les relacions sòl-paisatge no és només essencial en cartografia de sòls, sinó també en moltes altres activitats de recerca i en l'inventari o l'avaluació de sòls, com, per exemple, a l'hora d'avaluar els serveis ecosistèmics, la seua qualitat i salut.

S'avaluaran sobre el terreny les implicacions de les observacions fetes en els perfils dels sòls, en la dinàmica del paisatge, dels sòls i de les geoformes i la previsible evolució davant de diferents amenaces ambientals, com ara el canvi climàtic o els canvis d'usos del sòl, a més de la seua aplicació en la correcta avaluació de riscos geològics i hidrològics (com allaus, esllavissades o avingudes). Tot això es farà sense perdre de vista que els sòls són objectes naturals, paisatges, recursos ambientals i medi de producció que cal gestionar i conservar.

Aquest curs s'adreça fonamentalment a estudiants universitaris, professionals i persones interessades en les ciències del sòl i la geologia, així com en agronomia, ciències ambientals, geografia o, en general, en ciències de la terra de tots els àmbits. També s'adreça a docents de secundària de diferents perfils interessats a introduir o modificar l'ensenyament dels sòls en la seua activitat docent.

Observacions:
En les sortides de camp hi haurà previstes zones d'ombra. L'alumnat haurà de portar roba adient (la calor d'estiu es combina amb pluges de tarda i fred a 2.000 m) i calçat còmode, una gorra, protecció solar, begudes (aigua...) i avituallament, perquè els dinars del dimarts al dijous seran de pícnic. Cal portar també una llibreta de notes, fitxes de descripció de camp i haver llegit la literatura recomanada que es proporcionarà prèviament a les persones matriculades.

Llengua d'impartició
Català

Coordinació
Rosa M. Poch Claret (Departament de Química, Física, Ciències Ambientals i del Sòl de la UdL)

Equip docent
Josep Carles Balasch Solanes (geòleg, UdL), Bernat Blasi Cerdà (edafòleg i enginyer agrònom), Jaume Boixadera Llobet (edafòleg i enginyer agrònom), Marc Oliva Franganillo (geògraf, Universitat de Barcelona) i Rosa M. Poch Claret (edafòloga i enginyera agrònoma, UdL)

Durada
40 hores

Espai
Centre Cultural les Monges. La Seu d'Urgell

Preu
73,84 € estudiantat, PTGAS i PDI de la UdL / 180,00 € la resta

Programa

Dilluns 15

10.00-10.45 h
Rosa M. Poch
Presentació del curs. Funcions dels sòls.

11.00-11.45 h
Jaume Boixadera
Relacions sòls-paisatge.

12.00-12.45 h
Rosa M. Poch
Paleosòls.

13.00-13.45 h
J. Carles Balasch
Geomorfologia i sòls.

16.00-16.45 h
J. Carles Balasch
Tècniques de datació de sòls i sediments.

17.00-17.30 h
Jaume Boixadera
Introducció a la descripció dels sòls.

17.30-18.00 h
Rosa M. Poch
Introducció als recorreguts: clima, geologia, vegetació i usos del sòl.

Dimarts 16

J. Carles Balasch, Bernat Blasi, Jaume Boixadera, Marc Oliva i Rosa M. Poch

09.00-18.00 h
Sortida de camp. Sòls sobre morrenes granítiques de la vall del Carol - Llacs de Malniu.

Dimecres 17

Bernat Blasi, Jaume Boixadera i Rosa M. Poch

09.00-17.00 h
Sortida de camp. Descripció detallada d'un perfil de sòl.
Sòls sobre terrasses del sistema Segre-Valira.

Dijous 18

Bernat Blasi, Jaume Boixadera i Rosa M. Poch

09.00-18.00 h
Sortida de camp. Sòls descarbonatats i vermells a la Conca de Tremp. Visita a la col·lecció *Monòlits de sòls* (seu de l'ICGC a Tremp).

Divendres 19

Bernat Blasi, Jaume Boixadera i Rosa M. Poch

09.00-15.00 h
Sortida de camp. Sòls sobre terrasses i cons de dejecció de la plana de la Cerdanya.
Conclusió del curs.

SECS
SOCIEDAD ESPAÑOLA DE LA CIENCIA DEL SUELO

ICGC
Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya

INFORMACIÓ I MATRÍCULA

La matrícula es realitzarà per correu electrònic.

Envieu-nos a estiu@udl.cat la butlleta de matrícula disponible a http://estiu.udl.cat

Matrícula oberta mentre quedin places lliures i fins al dia anterior a l'inici del curs.
Tots els cursos tenen places limitades. L'organització es reserva el dret d'anul·lar els cursos de la Universitat d'Estiu que no assoleixin el nombre necessari d'inscripcions. Les persones que ja hi estiguin matriculades seran informades tan aviat com sigui possible i se'ls hi oferirà l'oportunitat d'accedir a un altre curs o de recuperar l'import pagat.

Els cursos de la Universitat d'Estiu són reconeguts pel Departament d'Educació com a formació permanent del professorat no universitari. Més informació al web de la Universitat d'Estiu.

PER A MÉS INFORMACIÓ

Universitat d'Estiu

Campus de Cappont.
Edifici Polivalent 2
C/ Pere de Cabrera, 5
25001 Lleida

973 70 33 90
estiu@udl.cat
http://estiu.udl.cat